

Prvá fáza synody potvrdila, že rodina je niečo, za čo sa v dnešnej dobe oplátí, ba musí zabojovať. Svätý Otec, ktorý počas synody „len“ pozorne počúval, na záver skonštatoval, že Duch Svätý bol v aule prítomný. Synoda sa teda skončila i neskončila, je odrazovým mostíkom do ďalšieho roka. Ukázali sa témy, ktoré si žiadajú prehĺbenie. Na pozadí celkového vrenia sa však jasne ukázala prvoradá úloha zdravej rodiny v evanjelizácii. Blahorečením Pavla VI. sme dostali vzor svätosti, ktorý nie je notoricky známy. Kto ho však objaví, žasne. Viera otvorená pre intelekt, pre problémy sveta, pokorná odvaha, vernosť v úlohe lídra ako Dobrého pastiera, nasledovanie Krista na kríž. Tento „zabudnutý pápež“ ukazuje na prvenstvo Boha v našom živote.

Jozef Bartkovjak SJ

Pápež Pavol VI. je blahoslavený, dňom slávenia je 26. september

V nedeľu 19. októbra 2014 pri eucharistickej slávnosti na Námestí sv. Petra, ktorá uzavrela III. mimoriadne generálne zhromaždenie Synody biskupov, Svätý Otec za účasti emeritného pápeža Benedikta XVI. a synodálnych otcov blahorečil **pápeža Pavla VI.**

Pápež František v **homílii** ďakoval Bohu za **osobnosť pápeža Montiniho** a vysvetlil, čo znamená «Dať Bohu to, čo je Božie». Táto nedeľa bola zároveň aj **misijnou nedeľou**. Pred modlitbou Anjel Pána Svätý Otec spomenul mariánsku úctu a misijné zanievanie Pavla VI. Medzi 70 tisíckami veriacich z Talianska i zo zahraničia bolo aj päťtisíc pútnikov z Brescie a tritisíc z Milána. Žiadosť o blahorečenie v rámci predpísaného rítu predniesol Mons. Luciano Monari, biskup Brescie, rodnej diecézy Pavla VI. Životopis Božieho služobníka prečítal postulátor kauzy P. Antonio Marrazzo CSsR. Nasledoval slávnostný výrok Svätého Otca v latinskom jazyku, ktorým povolil liturgickú úctu pápeža Pavla VI. s titulom „blahoslavený“. Ako príslušný deň liturgického slávenia určil

26. september. K verejnému ucteniu bola potom vystavená relikvia nového blahoslaveného. Priehľadná schránka obsahovala kus bieleho odevu pápeža Pavla VI., na ktorom zostali stopy krvi po pokuse o atentát počas apoštolskej návštevy filipínskej Manily. Útok sa udial dňa 27. novembra 1970 rukou nepríčetného muža. Bodnutie nožom bolo stlmené vďaka duchaprítomnosti okolostojacich. Pápež František pri bohoslužbe použil biskupskú palicu a kalich Pavla VI. Oblečené mal liturgické rúcho zlatej farby, ktorý kedysi dostal Pavol VI. do daru k 80. narodeninám. **VIAC**

Skončilo sa III. mimoriadne generálne zasadanie Biskupskej synody

Nedeľná slávnostná Eucharistia na Námestí sv. Petra ukončila III. mimoriadne generálne zhromaždenie Biskupskej synody prebiehajúcej od 5. do 19. októbra 2014 na tému: „Pastoračné výzvy vzhľadom na rodinu v kontexte evanjelizácie“.

Výsledné dva dokumenty tejto prvej fázy synody o rodine boli schválené v sobotu 18. októbra. Prvým z nich je trojstranový **text Posolstva**, predstavený počas **13. generálnej kongregácie**, ktorý je určený na povzbudenie rodinám celého sveta. Druhým výsledným dokumentom je tzv. **Relácia synody**, ktorá je určená Svätému Otcovi pre prípravu budúcoročnej synody. Text Relácie v rozsahu 21 strán pozostáva zo 62 článkov, pričom uvádza aj počty hlasov, ktoré dostali jednotlivé články pri schvaľovaní v pléne. Synodálni otcovia hlasovali o každom článku samostatne. Obsah dokumentu sa v mnohom odlišuje od predchádzajúceho textu Relácie po diskusii, ktorého publikovanie vyvolalo rozsiahlu diskusiu a početné požiadavky na jeho prepracovanie. Generálny relátor synody **kardínál Péter Erdő** priblížil okolnosti zostavenia tohto pracovného textu a cieľ, ktorému mal slúžiť. Počas 12. generálnej kongregácie vo štvrtok 16. októbra desať **menších krúžkov**, v ktorých zasadali účastníci v druhej fáze zasadania tohtoročnej synody, predložilo svoje **pozmeňujúce návrhy** a dodatky na doplnenie do záverečného dokumentu Relácia synody. Záverečná relácia má nový úvod a vypúšťa niektoré sporné miesta, pričom je terminologicky jednoznačnejšia. O váhe jednotlivých článkov svedčia počty hlasov, ktoré získali pri schvaľovaní. V prípade troch článkov hlasovala proti viac ako tretina z celkového počtu 183 prítomných synodálnych otcov. Text Relácie synody nepredstavuje súčasť Magistéria Cirkvi, zostáva medzistupňom k príprave budúcoročného riadneho zasadnutia synody, ktoré sa uskutoční sa vo Vatikáne v dňoch od 4. do 25. októbra 2015 na tému „*Povolanie a poslanie rodiny v Cirkvi a v súčasnom svete.*“.

Príhovor pápeža Františka pri záverečnom zasadnutí Synody biskupov

Aj v závere prác III. mimoriadneho generálneho zhromaždenia Biskupskej synody sa v pléne prihovril pápež František. Príhovor predniesol v sobotu 18. októbra večer v rámci 15. generálnej kongregácie, ktorej náplňou bolo hlasovanie o texte záverečnej Relácie synody. Synodu v ňom označil za cestu a spomenul aj viaceré pokušenia, ktoré sa na nej mohli vyskytnúť.

„Eminencie, Blaženosti, Excelencie, bratia a sestry, so srdcom plným uznania a vďačnosti by som chcel spolu s vami poďakovať Pánovi, že nás sprevádzal a viedol v uplynulých dňoch svetlom Ducha Svätého! Zo srdca ďakujem pánovi kardínalovi Lorenzovi Baldisserimu, generálnemu sekretárovi synody, Jeho Excelencii Mons. Fabiovi Fabenemu, podsekretárovi a spolu s nimi ďakujem relátorovi Péterovi Erdőovi, ktorý mnoho pracoval aj v dňoch rodinného smútku, a osobitnému sekretárovi, Mons. Brunovi Fortemu, trom predsedajúcim delegátom, zapisovateľom, konzultorom, tlmočníkom a nemenovaným, všetkým tým, ktorí pracovali v zákulisí s ozajstnou vernosťou a úplnou odovzdanosťou

Cirkvi a bez prestávky: veľká vďaka! Rovnako ďakujem všetkým vám, drahí synodálni otcovia, bratskí delegáti, audítori, audítorky a prísediaci, za vašu aktívnu a plodnú účasť. Nesiem vás v modlitbe, prosiac Pána, aby vám to odmenil hojnosťou svojich darov milosti. Môžem úprimne povedať, že – s duchom kolegiality a synodálnosti – sme naozaj zažili skúsenosť «synody», cestu spolupatričnosti, «spoločnú cestu».“ VIAC

Konzistórium o Blízkom východe: Posilniť v kresťanoch vôľu neemigrovať
Svätý Otec v pondelok 20. októbra predsedal zasadaniu konzistória kardinálskeho zboru, ktoré sa venovalo otázke dvoch kanonizácií a tiež urgentnej situácii kresťanov na Blízkom východe. Pápež František v jeho priebehu predniesol **príhovor**, v ktorom zdôraznil nevyhnutnosť adekvátnej odpovede zo strany medzinárodného spoločenstva.

Kardinálske konzistórium 20. októbra vo Vatikáne bolo ďalším významným krokom zo strany Svätého Otca a Katolíckej cirkvi pomôcť vyriešiť tragickú situáciu blízkovýchodných kresťanov, vystavených tlaku fundamentalizmu, extrémizmu i priamemu teroristickému násiliu. Takmer 90 kardinálov a šesť patriarchov východných katolíckych cirkví na ňom prebralo nasledujúce témy: požiadavka pokoja a zmierenia pre Blízky východ, obrana náboženskej slobody, podpora miestnych komunít, výchova novej generácie schopnej dialogických vzťahov. V neposlednom rade to bola úloha medzinárodného spoločenstva a postup diplomacie Svätej stolice v tomto smere. Na stretnutí odzneli tri desiatky vystúpení. Snahou všetkých zúčastnených bolo hľadať odpoveď, ako pomôcť blízkovýchodným kresťanom dostať sa von z dilemy, či emigrovať alebo zostať vo vlasti. Jednohlasne bolo zdôraznené, že tu v nijakom prípade nejde o vojnu medzi kresťanstvom a islamom, naopak, kresťania sa usilujú o pozitívne vzťahy s moslimami. VIAC

Program apoštolskej cesty pápeža Františka do Turecka

Pápež František sa o päť týždňov vyberie na cestu do Turecka. V dňoch od 28. do 30. novembra 2014 navštívi mestá Ankara a Istanbul. Prijal pozvanie tureckého prezidenta, ekumenického patriarchu Bartolomeja I. a predsedu Konferencie biskupov Turecka.

Ako v utorok 21. októbra informoval riaditeľ Tlačového strediska Svätej stolice páter Federico Lombardi SJ, Svätý Otec počas cesty prednesie celkovo tri príhovory. V piatok

28. novembra o 13:00 priletí na letisko v Ankare a po oficiálnom prijatí navštívi Atatürkovo mauzóleum. Nasledovať bude privítacia ceremónia v prezidentskom paláci a stretnutie so štátnymi predstaviteľmi. V sobotu 29. novembra sa ráno z Ankary presunie do Istanbulu, kde navštívi múzeum Hagia Sofia, čiže budovu starobylého chrámu Božej múdrosti, ako aj Modrú mešitu. V katolíckej Katedrále Svätého Ducha bude slúžiť svätú

omšu, pričom prednesie homíliu. Nasledovať bude ekumenická modlitba v patriarchálnom Chráme sv. Juraja a súkromné stretnutie s ekumenickým patriarchom Bartolomejom I. V nedeľu 30. novembra sa po slávení rannej svätej omše v kaplnke apoštolskej delegatúry zúčastní na Božskej liturgii v Patriarchátnom chráme sv. Juraja. Po nej bude nasledovať ekumenické požehnanie a podpísanie spoločného vyhlásenia. **VIAC**

Stredajšia generálna audiencia: Cirkev je Kristovým telom

Počas generálnej audiencie 22. októbra pápež František vysvetlil, čo znamená, keď hovoríme o Cirkvi, že je „Kristovým telom“. Po katechéze poľským pútnikom pripomenul liturgickú spomienku sv. Jána Pavla II.

V úvode pred katechézou v biblickom čítaní zazneli slová sv. Pavla z Prvého listu Korinťanom: «Ako je jedno telo a má mnoho údov, ale všetky údy tela sú jedno telo, hoci je ich mnoho, tak aj Kristus. Veď my všetci, či Židia alebo Gréci, či otroci alebo slobodní, boli sme v jednom Duchu pokrstení v jed-no telo. A všetci sme boli napojení jedným Duchom. Vy ste Kristovo telo a jednotlivito ste údy» (1 Kor 12,12-13,27). V katechéze pápež

František pripomenul obraz z 37. kapitoly Knihy proroka Ezechiela o tom, ako Boží Duch oživuje suché kosti a oni postupne znovu vytvoria telo, ktoré je kompletne a plné života. Za domácu úlohu dnes dal Svätý Otec veriacim prečítať si večer túto stať. Ako ďalej povedal, Cirkev nielen že je udržiavaná Duchom Svätým, ale je samotným Kristovým telom. Poukázal pri tom na krst ako rozho-

dujúcu sviatosť, ktorá „nás znovuzrodzuje v Kristovi, začleňuje nás do neho, navzájom nás intímne zjednocuje ako údy toho istého tela, ktorého je on hlavou.“ Zároveň však pripomenul skutočnosť rozdelení, nepriateľstiev a bojov vo vnútri cirkevných spoločenstiev a vôbec v ľudskej pospolitosti: „*Toto je počiatkom vojny. Vojna sa nezačína na bojovom poli, vojny začínajú v srdci. V neporozumeniach, rozdeleniach, závisť, v týchto zápasoch s druhými.*“ Konkrétne upozornil na závisť a žiarlivosť, proti ktorým má kresťan bojovať tým, že pred Bohom ocenení dary druhého človeka a nebude sa považovať za vyššieho od iného. Svätý Otec venoval pozornosť aj ťažkej pracovnej situácii zamestnancov leteckej spoločnosti Meridiana, ktorí vo veľkom počte prišli na audienciu. **VIAC**

Z homílií ranných svätých omší v Dome sv. Marty

Je ľahké modliť sa, keď prosíme o milosti, ale náročnejšia je modlitba chvály, práve to však je modlitba pravej radosti – povedal pápež František v homílii rannej svätej omše v Dome sv. Marty vo štvrtok **16. októbra**. V piatok **17. októbra** hovoril o tom, že skrze Ducha Svätého Boh dal kresťanom nebo ako „závdavok“ večnosti. Ale tento dar je niekedy prehliadaný pre „nepriezračný“ a pokrytecký život. V utorok **21. októbra** zdôraznil, že kresťan je človekom, ktorý vie očakávať Ježiša, a preto je človekom nádeje. Spomenul aj, že Kristus nás svojou obetou urobil svojimi „priateľmi, blízkymi, žijúcimi v pokoji“.

Rozhovor s Mons. Babjakom SJ, účastníkom synody o rodine

Rozhovor s prešovským arcibiskupom metropolitom **Mons. Jánom Babjakom SJ**, ktorý na III. mimoriadnom generálnom zhromaždení Synody biskupov zastupoval Grécko-katolícku cirkev sui iuris na Slovensku. V rozhovore dva dni pred ukončením synody, v piatok 17. októbra 2014, sa Mons. Babjak vyjadril k situácii na synode, k Roku viery v Prešovskej archieparcii a k otázke rodín gréckokatolíckych kňazov.

Mons. Zvolenský o synode a o úlohe stabilných rodín pri evanjelizácii

Bratislavský arcibiskup **Mons. Stanislav Zvolenský**, ktorý sa zúčastnil na III. mimoriadnom generálnom zhromaždení Synody biskupov ako predseda Konferencie biskupov Slovenska, v rozhovore pre VR hovorí o synode a o úlohe stabilných rodín pri evanjelizácii.

Svedectvo P. Timoteja Masára SJ o bl. Pavlovi VI.

Páter Timotej Masár SJ, pracoval ako vedúci Slovenskej redakcie Vatikánskeho rozhlasu počas posledných troch rokov pontifikátu Pavla VI., potom počas krátkeho pontifikátu Jána Pavla I. a päť rokov za Jána Pavla II. V rozhovore sa páter Masár delí so svojím svedectvom o charaktere blahoslaveného pápeža Pavla VI. Toho mal možnosť systematicky sledovať ako rozhlasový redaktor a ktorého smrť 6. augusta 1978 oficiálne ohlásil svetu vo viacerých jazykoch z vtedajšieho vysielacieho pracoviska Vatikánskeho rozhlasu vo Vatikánskych záhradách. Medzi najsilnejšími zážitkami spomína drámu únosu talianskeho politika a pápežovho osobného priateľa Alda Mora a jeho zavraždenia teroristami z Červených brigád.

O. Juraj Vittek: „Čo Pavol VI. založil, Ján Pavol II. geniálne rozvinul“

Zaujímavý pohľad na blahoslaveného pápeža Pavla VI. a jeho vplyv na jeho nástupcu sv. Jána Pavla II. približuje **otec Juraj Vittek**, kňaz Oratória sv. Filipa Neriho v Senci, ktorý sa v nedeľu 19. októbra 2014 zúčastnil v Ríme na slávnosti beatifikácie. Cituje svedectvo pápeža Jána Pavla II. o veľkosti jeho predchodcu. Duchovnú a intelektuálnu hĺbku bl. Pavla VI., pápeža, ktorý musel čeliť kríze viery v období veľkých spoločenských premien v 60. rokoch 20. storočia, dokumentuje jeho slovami.

Listy z Vatikánu vydáva Slovenská redakcia VR; vychádzajú spravidla v stredu

Frekvencie slovenského vysielania VR

Rádio LUMEN: denná 15-minútovka o 20.15, v rannej repríze o 5.15

RTVS: týždenná 10-minútovka na Rádiu Regina v nedeľu o 5.00, v repríze o 18.15

Naživo FM 93,3 MHz v Ríme a okolí denne o 19.45, v rannej repríze o 9.20

Počúvanie cez internet: sk.radiovaticana.va, www.tkkbs.sk, www.lumen.sk

Spravodajský servis: Newsletter - odoberanie sa prihlasuje cez webovú stránku

Kontakt: slovak@vatiradio.va,

Radio Vaticana, Programma Slovacco, Piazza Pia 3, 00120 Città del Vaticano

Spravodajstvo VR na Facebooku na profilovej stránke

Vatikánsky rozhlas – slovenská redakcia

Bankový účet: UniCredit Bank, Slovenská rodina Vatikánskeho rozhlasu, 6627995002/1111

Spracovala Zuzana Klimanová